

Parlamentul României
Camera Deputaților

Biroul permanent al Camerei Deputaților
Inițiative legislative

Nr. 408 din 12.06.2013

Biroul permanent al Senatului
Bp 406 din 17.06.2013

CONSELIUL ECONOMIC SI SOCIAL
Inregistrat nr. 2039
Data 28-11-2013

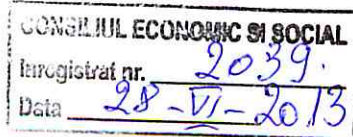
Către,

BIROUL PERMANENT AL CAMEREI DEPUTAȚILOR

În conformitate cu prevederile art. 92 din Regulamentul Camerei Deputaților, republicat, și ale art. 74 alin. (4) din Constituția României, republicată, vă înaintăm spre dezbateră și adoptare **Propunerea legislativă privind protecția drepturilor persoanelor vârstnice.**

Inițiator,

Deputat PDL Petru Movilă

EXPUNERE DE MOTIVE

În România anului 2013, nivelul protecției sociale a persoanelor vârstnice încă se află sub nivelul european. Starea materială precară a unei părți însemnate a populației cere o intervenție masivă din partea statului, îndeosebi în ceea ce privește îmbunătățirea condițiilor de viață din instituțiile de asistență socială. Din păcate, structurile de profil naționale, județene sau locale cât și organizațiile non-guvernamentale care vin în ajutorul celor care fac parte din această categorie încă se manifestă sovăielnic comparativ cu nevoile existente.

La finalul anului trecut, în România existau aproape 5,5 milioane de pensionari iar în prezent, unul din șapte români are peste 65 de ani. În lipsa unei îmbunătățiri rapide a natalității, unul din cinci români va avea peste 65 de ani în anul 2030, iar în 2060 raportul va ajunge la unul din trei. Literatura de specialitate menționează că 3 la sută din persoanele de peste 60 de ani se pot găsi în situație de dependență, precum și faptul că din 35 de persoane vârstnice dependente, 10 sunt în situația de pierdere accentuată a autonomiei.

La acest moment, asistența socială pentru persoanele vârstnice este reglementată prin Legea nr. 17/2000, republicată, modificată și completată, și are în vedere, în primul rând, evaluarea persoanelor vârstnice care necesită sprijin. Deși această lege a intrat în vigoare încă din anul 2000, până în prezent s-a putut remarca o slabă dezvoltare a serviciilor pentru vârstnici comparativ cu alte categorii defavorizate, cum ar fi copiii sau persoanele cu handicap și o insuficientă dezvoltare a structurilor la nivelul autorităților publice. Poate cel mai important lucru este faptul că, așa cum s-a observat de-a lungul timpului, legea prezintă o serie de lipsuri și carențe majore deoarece nu acoperă întreaga problematică a persoanelor de vârstă a treia, iar prevederile sale nu sunt puse în aplicare corespunzător.

Ansamblul serviciilor sociale pentru persoanele vârstnice prevăzute în legislația actuală, sunt relativ puține, atât ca varietate cât și ca număr. De cele mai multe ori, aceste servicii sunt promovate de organizații non-guvernamentale sau de biserici sau culte religioase, în condițiile în care serviciile publice, preponderent rezidențiale, sunt, în general, asimilate celor pentru persoane cu handicap.

O altă problemă semnificativă este și lipsa serviciilor pentru aceste persoane în mediul rural. Dacă în mediul urban, datorită dezvoltării ONG-urilor, accesul este mai facil la sursele de finanțare, în mediul rural mijloacele necesare ajutorării acestora lipsesc aproape cu desăvârșire.

În vederea asigurării finanțării serviciilor de îngrijire, în special la domiciliu, prezenta propunere legislativă privind protecția drepturilor persoanelor vârstnice propune introducerea a două măsuri majore: instituirea unei prestații de dependență și creditarea serviciilor de îngrijire acordate persoanelor vârstnice.

Prestația de dependență se va acorda în baza veniturilor persoanei, respectiv venitului pe membru de familie de până la nivelul pensiei medii și va avea valori diferite, în funcție de gradul de dependență și în funcție de îngrijirile asigurate: la domiciliu, în centre de zi sau rezidențiale. Titularul prestației de dependență va fi persoana vârstnică evaluată și încadrată într-un grad de dependență de către o comisie specializată.

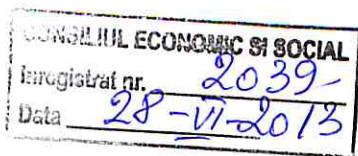
În ceea ce privește creditarea serviciilor de îngrijire, această măsură a fost propusă pentru asigurarea cheltuielilor de întreținere și a serviciilor acordate la domiciliu, în centre de zi sau rezidențiale. Creditarea se va realiza pe baza unui contract încheiat între autoritatea publică și persoana vârstnică sau reprezentantul legal al acesteia.

În concluzie, consider absolut necesară și benefică această modificare de ordin legislativ, care corectează toate deficiențele legislației actuale și promovează măsuri adecvate destinate persoanelor vârstnice care vor permite acestora să rămână membri deplin ai societății, să dispună de resurse suficiente pentru o existență decentă, să poată participa activ la viața publică, să ducă o existență independentă și să dispună de serviciile de îngrijire necesare în funcție de nevoile individuale.

Inițiator,

Deputat PDL Petru Movilă

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENAT

LEGE

privind protecția drepturilor persoanelor vârstnice

Capitolul I Dispoziții generale

Art.1 – Prezenta lege reglementează cadrul legal privind promovarea, respectarea și garantarea drepturilor persoanelor vârstnice la o viață independentă, împlinită și demnă, prin măsuri de protecție socială și acțiuni destinate susținerii participării persoanelor vârstnice la viața socială, economică, politică și culturală.

Art.2 – Persoana vârstnică, în sensul prezentei legi, este persoana care a împlinit vârsta de pensionare.

Art.3 – (1) Beneficiază de prevederile prezentei legi persoanele vârstnice de cetățenie română, care locuiesc pe teritoriul României.

(2) Persoanele vârstnice de cetățenie străină sau fără cetățenie, pe perioada în care au domiciliul sau reședința în România, precum și persoanele vârstnice de cetățenie străină sau fără cetățenie care au dobândit, în condițiile legii, statutul de refugiat în România sau cărora li s-a acordat o altă formă de protecție umanitară prevăzută de lege, beneficiază de prevederile prezentei legi în condițiile legislației românești și ale tratatelor și acordurilor la care România este parte.

Art.4 – (1) Statul eliberează și implementează politici și programe sociale destinate protecției sociale a persoanelor vârstnice, precum și în vederea dezvoltării și împlinirii personale a acestora.

(2) Autoritățile administrative publice, alte persoane juridice și fizice, publice sau private, cu atribuții în domeniu promovează și dezvoltă măsuri și acțiuni adecvate în vederea:

- a) asigurării condițiilor necesare pentru un trai decent, sănătos și sigur;
- b) asigurării unui spațiu de locuit adecvat;

- c) asigurării serviciilor de îngrijire în concordanță cu starea fizică, psihică și mintală a persoanei, cu respectarea vieții private și demnității acesteia;
- d) încurajării participării active a persoanelor vârstnice la toate aspectele din viața societății;
- e) respectării dreptului de a alege și decide asupra modului de viață, precum și asupra măsurilor de protecție care le sunt destinate.

Art.5 – Măsurile și acțiunile prevăzute la art.1 au în vedere respectarea următoarelor drepturi și libertăți ale persoanelor vârstnice:

- a) dreptul de a alege modul de viață;
- b) dreptul la o locuință și un mediu de viață adaptat;
- c) dreptul la un trai decent;
- d) dreptul la participarea deplină la viața socială, economică, politică și culturală;
- e) dreptul la servicii de îngrijire, suport și asistență pentru asigurarea activităților de bază ale vieții zilnice;
- f) dreptul la servicii de sănătate, inclusiv servicii de prevenție și recuperare;
- g) dreptul la servicii și asistență la final de viață;
- h) dreptul la libertate religioasă;
- i) dreptul de a administra și dispune asupra bunurilor și veniturilor proprii;
- j) dreptul la protecție juridică privind propria persoană și bunurile sale;
- k) dreptul de a beneficia de rezultatele studiilor și cercetărilor privind fenomenul îmbătrânirii;
- l) dreptul la oportunități pentru dezvoltarea individuală, împlinirea și bunăstarea personală;
- m) dreptul la informare;
- n) dreptul la recunoașterea importanței aportului persoanei vârstnice la dezvoltarea socială;
- o) dreptul la susținere din partea familiei;
- p) dreptul la prezervarea vieții familiale în cazul instituționalizării;
- q) dreptul la respectarea egalității de gen între persoanele vârstnice;
- r) dreptul la asociere în vederea promovării propriilor interese și așteptări;
- s) dreptul de a beneficia de mediatizarea fenomenului și efectelor îmbătrânirii, pentru sensibilizarea populației și întărirea solidarității între generații.

Art.6 – Acordarea drepturilor prevăzute în prezenta lege are la bază următoarele principii:

- a) **principiul independenței** conform căruia, persoanele vârstnice au acces la resursele necesare pentru asigurarea unei vieți sigure și sănătoase, la oportunități de a lucra și a desfășura activități generatoare de venituri, la programe de educație continuă, la o locuință adaptată preferințelor și necesităților cauzate de procesul de îmbătrânire.
- b) **principiul participării**, conform căruia, în vederea integrării sociale, persoanele vârstnice participă activ la formularea și implementarea politicilor cu impact direct asupra lor, împărtășesc experiența de viață cu generațiile tinere și se implică activ în activități derulate în folosul comunității, în activități voluntare adecvate intereselor și competențelor lor, inclusiv în mișcarea asociativă.
- c) **principiul îngrijirii**, conform căruia persoanele vârstnice beneficiază de îngrijiri din partea familiei și comunității, atât pentru menținerea autonomiei pentru actele curente ale vieții zilnice, cât și pentru limitarea degradării fizice, psihice și mintale, pentru protecția și stimularea reabilitării sociale și intelectuale, într-un mod adecvat și sigur.

- d) **principiul demnității**, conform căruia fiecărei persoane vârstnice îi este garantată dezvoltarea liberă și deplină, îi este respectat statutul individual și social și dreptul la intimitate și protecție împotriva oricărui abuz fizic, psihic, intelectual sau economic.
- e) **principiul libertății de alegere**, conform căruia persoanele vârstnice aleg și decid singure asupra vieții personale, asupra modului de participare la toate aspectele vieții în comunitate și societate, asupra măsurilor de asistență și protecție socială care le sunt adresate.
- f) **principiul egalității de șanse**, conform căruia persoanele vârstnice, fără nici un fel de discriminare, au acces în mod egal la oportunitățile de împlinire și dezvoltare personală, dar și la măsurile și acțiunile de protecție socială.
- g) **principiul parteneriatului**, conform căruia autoritățile publice centrale și locale, instituțiile publice și private, organizațiile nonguvernamentale, membrii comunității stabilesc obiective comune, conlucrează și mobilizează toate resursele necesare pentru asigurarea unor condiții de viață decente și demne pentru persoanele vârstnice.
- h) **principiul confidențialității**, conform căruia, pentru respectarea vieții private, persoanele vârstnice au dreptul la păstrarea confidențialității și decid asupra datelor și informațiilor referitoare la viața personală ce pot fi făcute publice doar cu consimțământul lor.
- i) **principiul protecției împotriva discriminării**, conform căruia persoanele vârstnice beneficiază de măsuri și acțiuni de protecție socială, fără restricție sau preferință, indiferent de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, categorie socială, opinie, sex, orientare sexuală, apartenență politică, dizabilitate sau dependență, boală cronică necontagioasă, ori apartenență la o categorie defavorizată, precum și a altor criterii care nu respectă drepturile omului și a libertăților fundamentale.
- j) **principiul solidarității** sociale conform căruia întreaga comunitate participă la sprijinirea persoanelor vârstnice care necesită suport și măsuri de protecție socială pentru depășirea sau limitarea unor situații de dificultate și își asumă unele obligații în vederea respectării drepturilor persoanelor vârstnice, în scopul asigurării incluziunii sociale a acestei categorii de populație.
- k) **principiul subsidiarității** conform căruia, în situația în care persoanele vârstnice nu își pot asigura singure nevoile de bază ale unei vieți autonome și independente, iar familiile acestora nu le pot oferi sprijinul necesar, trebuie să intervină comunitatea locală și, complementar, statul.
- l) **principiul responsabilității**, conform căruia persoanele vârstnice au obligația să vegheze asupra situației și dezvoltării personale și să-și utilizeze propriile capacități și resurse în vederea depășirii situațiilor de dificultate și a riscurilor de marginalizare sau excluziune socială.

Art.7 În sensul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

- a) **vârsta standard de pensionare** - reprezintă standardul de vârstă pentru pensionare stabilit prin legislația privind sistemul public de pensii și alte drepturi sociale.
- b) **ajutoarele sociale** - sunt prestațiile sociale care se acordă persoanelor sau familiilor aflate în dificultate și ale căror venituri sunt insuficiente pentru acoperirea nevoilor minime de viață, evaluate prin anchetă socială, precum și prin alte instrumente specifice.
- c) **abordare multidisciplinară și integrată** - abordarea unui pachet complex de măsuri de protecție socială de către toate organismele și instituțiile publice și private, de către

categorii de profesioniști, din perspectiva susținerii dezvoltării personale și îmbunătățirii calității vieții persoanelor vârstnice.

- d) **asigurare obligatorie** - orice formă de asigurare la care persoanele fizice sau juridice sau anumite categorii de persoane fizice sau juridice sunt obligate să participe, potrivit legii, caracteristice sistemelor de asigurări sociale
- e) **asigurare opțională complementară** - asigurare care oferă prestații suplimentare celor stabilite prin schemele de asigurare obligatorii; sunt susținute prin sisteme diferite și sunt furnizate atât în sistem public, dar mai ales privat.
- f) **asigurarea obligatorie pentru îngrijirea de lungă durată** - formă de asigurare la care persoanele fizice sau juridice sunt obligate să participe pentru acoperirea costurilor serviciilor de îngrijire de lungă durată destinate persoanelor vârstnice dependente.
- g) **asistență de sănătate publică** - reprezintă un set de activități adresate comunității sau individului în scopul protecției menținerii și promovării stării de sănătate a populației.
- h) **centre de găzduire temporară și de urgență** - sunt similare locuinței de necesitate destinate cazării temporare a persoanelor vârstnice și familiilor acestora care nu dispun de locuință sau ale căror locuințe au devenit inutilizabile sau supuse demolării, precum și pentru cazarea temporară a persoanelor vârstnice aflate în risc de evacuare.
- i) **dependență** - situația în care o persoană, ca urmare a diminuării sau pierderii autonomiei funcționale din cauze fizice, psihice sau mintale, necesită ajutor semnificativ și îngrijire pentru a realiza activitățile de bază ale vieții de zi cu zi.
- j) **grilă standard de evacuare a situației de dependență** - instrument standard de evaluare complexă cu ajutorul căruia, pe baza informațiilor de natură medicală, socio-medicală, psiho-afectivă și a criteriilor privind nivelul de pierdere a autonomiei funcționale, sunt stabilite gradele de dependență în care se poate afla o persoană vârstnică.
- k) **indemnizațiile și facilitățile** - sunt prestații sociale care se acordă persoanelor pentru favorizarea incluziunii sociale și asigurării unei vieți autonome; indemnizațiile cu caracter reparatoriu se acordă persoanelor și, după caz, familiilor acestora, care au suferit daune în urma unor evenimente socio-politice sau legate de catastrofe și calamități naturale, recunoscute prin lege.
- l) **îngrijitor formal la domiciliu** - persoană calificată în ocupația de îngrijitor la domiciliu pentru persoana vârstnică, având ca atribuții acordarea de ajutor persoanei vârstnice dependente pentru realizarea activităților de bază și instrumentale ale vieții zilnice.
- m) **îngrijitor informal** - poate fi un membru al familiei, soț, soție, copiii sau rudele persoanei vârstnice dependente, sau oricare altă persoană fără calificare care își asumă responsabilitatea îngrijirii persoanei vârstnice.
- n) **libertatea religioasă** - reprezintă libertatea oricărei persoane vârstnice de a-și manifesta credința religioasă în mod individual sau colectiv, public sau în particular, prin cult, învățământ, practici și îndeplinirea ritualurilor, precum și libertatea de a-și exprima credința religioasă.
- o) **locuință amenajată** - camera de locuit, cu dependențele, dotările și utilitățile necesare care satisfac cerințele de locuit ale persoanei vârstnice independente și care, prin gradul de satisfacere a raportului dintre caracteristicile persoanei vârstnice și caracteristicile locuinței acoperă necesitățile esențiale de odihnă, preparare a hranei și igienă.
- p) **locuință protejată** - locuința adaptată, camera de locuit, cu dependențele, dotările și utilitățile necesare care satisfac cerințele de locuit ale persoanei vârstnice dependente,

ca urmare a unor lucrări speciale de adaptare; gradul de satisfacere a raportului dintre caracteristicile dependenței și caracteristicile locuinței acoperă necesitățile esențiale de odihnă, preparare a hranei și igienă.

- q) **locuință socială** - locuință care se atribuie, cu chirie subvenționată, unor persoane vârstnice sau familii de persoane vârstnice a căror situație economică nu le permite accesul la o locuință în proprietate sau întreținerea unei locuințe în condițiile pieței.
- r) **obligația de întreținere** - obligația de a asigura, prin prestații succesive, cheltuielile de întreținere care se stabilesc și se asigură conform legii în vigoare.
- s) **organismele reprezentative ale persoanelor vârstnice** - consiliul național și consiliile județene ale persoanelor vârstnice, organizațiile naționale și locale ale persoanelor vârstnice, casele de ajutor reciproc ale pensionarilor, asociații și fundații și orice alte structuri asociative ale persoanelor vârstnice înființate conform legii.
- t) **planul individualizat de asistență și îngrijire** - document elaborat de furnizorul de servicii sociale cu acordul și participarea persoanei vârstnice dependente sau a reprezentantului legal al acesteia și care cuprinde, în principal, programarea serviciilor de îngrijire, personalul responsabil, precum și procedurile de acordare.
- u) **prestația de dependență** - măsură de redistribuire financiară destinată exclusiv acoperirii unor cheltuieli necesare acordării serviciilor de îngrijire de lungă durată persoanei vârstnice dependente
- v) **program de îngrijire** - document elaborat de către comisia de evaluare în care sunt precizate serviciile de îngrijire stabilite în funcție de încadrarea persoanei vârstnice într-un grad de dependență.
- w) **protecție socială** - reprezintă totalitatea mijloacelor efective de asigurare a prevenirii, diminuării sau înlăturării consecințelor unor evenimente considerate riscuri sociale privind nivelul de trai al populației; protecția socială cuprinde scheme contributive, cum ar fi asigurările sociale și opționale și scheme non contributive, cum ar fi asistența socială;
- x) **reprezentant legal** - membru de familie sau altă persoană care își asumă responsabilitatea reprezentării persoanei în condițiile stabilite de lege, în fata instituțiilor publice sau altor entități juridice.
- z) **risc social** - eveniment împotriva căruia protecția socială tinde să asigure acoperirea.
- aa) **rețea formală sau informală de îngrijitori** - reprezintă o componentă structurală de personal din cadrul sistemului național de servicii de îngrijire care cuprinde îngrijitorii formali sau informali.
- bb) **risc de bătrânețe** - eveniment datorat limitărilor fiziologice și fragilității induse de fenomenul de îmbătrânire împotriva căruia protecția socială asigură acoperirea nevoilor, în special prin sistemele de securitate și de asistență socială.
- cc) **servicii de îngrijire personală** - ansamblu complex de activități destinate ajutorării și asistării persoanei vârstnice pentru efectuarea activităților de bază și instrumentale ale vieții zilnice.
- dd) **servicii sociale** - ansamblu complex de măsuri și acțiuni realizate pentru a răspunde nevoilor sociale în vederea prevenirii și depășirii unor situații de dificultate, vulnerabilitate sau dependență și a creșterii calității vieții persoanei vârstnice.
- ee) **servicii comunitare de îngrijire** - orice formă de servicii de îngrijire acordate în afara unei instituții, respectiv unui centru rezidențial, de către personalul de îngrijire, formal sau informal, din cadrul unei comunități.
- ff) **susținător legal** - membru al familiei obligat la asigurarea întreținerii persoanei vârstnice în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

Capitolul II

Prestații de protecție socială

Art.8 – (1) Persoanele vârstnice reprezintă o categorie de populație potențial vulnerabilă datorită limitărilor fiziologice și fragilității caracteristice fenomenului de îmbătrânire.

(2) Persoanele vârstnice, în funcție de situațiile particulare de natură fiziologică, medicală și socio-economică, beneficiază de măsuri și acțiuni specifice de protecție socială.

Art.9 – (1) Pentru acoperirea riscului de bătrânețe, persoanele vârstnice beneficiază de prestații de asigurări obligatorii și opționale reprezentând venituri de înlocuire a veniturilor profesionale.

(2) Prestațiile de asigurări prevăzute la **alin.(1)** se acordă sub formă de pensii, indemnizații și alte tipuri de prestații reglementate de lege.

Art.10 – Pentru acoperirea nevoilor curente de întreținere, persoanele vârstnice beneficiază de drept de întreținere din partea familiei, conform legii.

Art.11 – (1) În vederea prevenirii, limitării sau înlăturării efectelor temporare sau permanente ale unor situații care pot genera marginalizare sau excludere socială, persoanele vârstnice au dreptul la măsuri de asistență socială reprezentate de prestații sociale.

(2) Beneficiază de prestații sociale persoanele vârstnice care se găsesc, în principal, în una din următoarele situații:

- a) nu realizează venituri proprii sau acestea nu sunt suficiente pentru asigurarea nevoilor minime de trai și a unui mediu sigur de viață;
- b) nu au familie sau nu se află în întreținerea unei sau a unor persoane obligate la acest lucru, potrivit dispozițiilor legale în vigoare;
- c) se află în imposibilitatea de a-și asigura singure activitățile de bază ale vieții zilnice și necesită asistență și îngrijire;
- d) nu au locuință și nici posibilitatea de a-și asigura condițiile de locuit pe baza resurselor proprii.
- e) se află în imposibilitatea de a-și dezvolta relații sociale pentru împlinirea personală și menținerea unei vieți active sau sunt izolate în propria familie;
- f) suferă de boli cronice și au nevoie de ajutor pentru facilitarea accesului la serviciile de sănătate, precum și pentru administrarea tratamentelor și medicației necesare;
- g) sunt victime ale unor evenimente deosebite având drept cauză conflicte armate, motive politice, rasiale, religioase, violenței în familie și altele asemenea;
- h) alte situații de urgență sau de necesitate definite conform legii;

Art.12 – (1) Prestațiile sociale se acordă în bani sau în natură, pe baza unor criterii de eligibilitate stabilite de lege.

(2) Prestațiile sociale pentru persoanele vârstnice sunt, în principal:

- a) ajutor social pentru asigurarea unui venit minim garantat;
- b) ajutoare de urgență pentru depășirea unor situații de necesitate datorate calamităților naturale, incendiilor, accidentelor și altor situații prevăzute de lege;
- c) ajutoare financiare pentru situațiile de dificultate determinate de starea de sănătate sau alte cauze justificate;

- d) alocații destinate acoperirii costurilor hranei în cantine sociale, în centrele rezidențiale, precum și pentru susținerea unor suplimente nutriționale;
- e) ajutoare pentru încălzirea locuinței și eficientizarea acesteia din punct de vedere termic, precum și subvenții pentru mici lucrări de amenajare și adaptare a locuinței;
- f) pensii, ajutoare, indemnizații, sporuri și alte tipuri de prestații cu caracter reparatoriu, pentru anumite categorii, definite prin lege, de persoane vârstnice;
- g) facilități privind transportul urban și interurban, telefon, radio-tv, achiziția de produse alimentare, bilete de tratament balnear sau pentru recreere și altele asemenea;
- h) prestații în natură precum: alimente, încălțăminte, îmbrăcăminte, medicamente și dispozitive medicale, materiale de construcții și altele asemenea; pentru acordarea prestațiilor în natură se pot utiliza vouchere.

Art.13 – Prestațiile de protecție socială, precum și modul de administrare și acordare sunt reglementate prin legi speciale și sunt finanțate din fondurile de asigurări, din bugetul de stat și bugetele locale, precum și din alte fonduri constituite conform legii.

Art.14 – (1) Autoritățile administrației publice locale, în vederea soluționării cu promptitudine și eficiență a situațiilor de nevoie, precum și pentru evitarea instituționalizării persoanelor vârstnice care au domiciliul sau reședința pe raza lor teritorială, acordă ajutoare financiare pentru acoperirea parțială a costurilor reprezentate de chirie sau a altor costuri de întreținere a locuinței sau, după caz, pentru acoperirea integrală a acestora pe o perioadă determinată.

(2) Pentru soluționarea de urgență a situațiilor care pun în pericol viața și siguranța persoanei vârstnice, autoritățile administrației publice locale acordă ajutoare excepționale în bani sau în natură, complementare celor reglementate prin legi speciale, persoanelor vârstnice care au domiciliul sau reședința pe raza lor teritorială.

(3) Ajutoarele financiare și excepționale prevăzute la **alin.(1)** și **alin.(2)** se pot acorda, după caz, și persoanelor vârstnice fără domiciliu sau reședință.

Art.15 – (1) Ajutoarele financiare și excepționale prevăzute la **art.14 la alin.(1)** și **alin.(2)** sunt finanțate din bugetele locale.

(2) În situația prevăzută la **srt.14 alin.(3)**, finanțarea se asigură din bugetele județene, respectiv bugetul primăriei generale a municipiului București.

(3) Metodologia de acordare a ajutoarelor financiare și excepționale prevăzute la **art.14**, precum și quantumul acestora se stabilesc prin hotărâre a consiliilor locale și, după caz, județene, respectiv a consiliului general al municipiului București.

Capitolul III **Servicii sociale**

Secțiunea 1-a

Dreptul la servicii sociale

Art.16 – Pentru prevenirea și depășirea unor situații de dificultate, vulnerabilitate sau dependență și pentru creșterea calității vieții, persoanele vârstnice beneficiază de măsuri de asistență socială sub formă de servicii sociale.

Art.17 – (1) Dreptul la servicii sociale se acordă la cererea persoanei vârstnice, a familiei acesteia, a reprezentantului legal sau din oficiu.

(2) În vederea stabilirii dreptului persoanelor vârstnice la serviciile sociale, autoritățile administrației publice locale, prin serviciile de asistență socială organizate potrivit legii, realizează evaluarea inițială a situației persoanei sau persoanelor vârstnice cu domiciliul sau reședința în raza lor teritorială și elaborează planul de intervenție.

(3) Planul de intervenție prevăzut la **alin.(2)** cuprinde măsurile necesare soluționării situațiilor de risc social sau de bătrânețe din perspectiva unei abordări globale a problematicii persoanei vârstnice, respectiv furnizarea de prestații și servicii sociale, precum și asigurarea oricăror măsuri de protecție socială prevăzute de dispozițiile legale în vigoare.

(4) Aprobarea, respingerea, suspendarea sau încetarea dreptului la servicii sociale se face de către primarul unității administrativ teritoriale pe raza căruia se află persoana vârstnică sau, după caz, de președintele consiliului județean.

(5) Stabilirea drepturilor la servicii sociale se realizează cu respectarea criteriilor și procedurilor definite prin prezenta lege și prin legislația specială din domeniu.

Art.18 – Serviciile sociale se organizează descentralizat, la nivel comunitar, în funcție de numărul persoanelor vârstnice considerate potențiali beneficiari, de nevoile identificate ale acestora, de complexitatea situațiilor de dependență și de gradul de risc social.

Art.19 – (1) La procesul decizional privind dezvoltarea serviciilor sociale destinate persoanelor vârstnice, autoritățile administrației publice centrale și locale au obligația de a consulta organismele reprezentative ale persoanelor vârstnice.

(2) În procesul de acordare a serviciilor sociale, furnizorii publici și privați au obligația de a implica persoana vârstnică, precum și familia sau, după caz, reprezentantul legal al acesteia, și de a promova intervenția membrilor comunității și a voluntarilor.

Secțiunea a 2-2

Organizarea și administrarea serviciilor sociale destinate persoanelor vârstnice

Art.20 – (1) Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, coordonator al sistemului, are următoarele atribuții principale în organizarea serviciilor sociale:

- a) elaborează legislația în domeniu și urmărește aplicarea ei de către instituțiile administrației publice, precum și de către oricare furnizor public sau privat de servicii sociale;
- b) evaluează situația persoanelor vârstnice la nivel național și identifică prioritățile de dezvoltare a serviciilor pentru această categorie de populație;
- c) elaborează planuri și programe specifice pentru dezvoltarea și diversificarea serviciilor destinate persoanelor vârstnice;
- d) elaborează standardele de calitate privind serviciile sociale acordate persoanelor vârstnice;
- e) elaborează și implementează metodologia și procedurile de evaluare, monitorizare și control ale serviciilor sociale pentru persoanele vârstnice;
- f) asigură, prin programe de interes național, finanțarea serviciilor sociale de la bugetul de stat;

- g) administrează și gestionează prestația de dependență destinată persoanelor vârstnice;
- h) încheie memorandumuri și protocoale de co-finanțare a serviciilor sociale din fonduri interne și externe;
- i) îndeplinește orice alte atribuții prevăzute de reglementările legale în vigoare.

(2) Pentru aducerea la îndeplinire a atribuțiilor prevăzute la alin.(1), se înființează, în cadrul Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, un serviciu cu responsabilități în elaborarea programelor de servicii sociale, evaluarea și monitorizarea politicilor de protecție socială destinate persoanelor vârstnice, precum și pentru coordonarea implementării programelor și strategiilor naționale în domeniu.

Art.21 – (1) Autoritățile administrației publice locale au responsabilitatea identificării și evaluării nevoilor persoanelor vârstnice și a situațiilor de dificultate în care aceștia se află, a planificării, organizării și finanțării serviciilor sociale, iar furnizorii de servicii sociale publici și privați au responsabilitatea acordării acestora, cu respectarea standardelor de calitate.

(2) Standardele de calitate privind serviciile sociale destinate persoanelor vârstnice se aprobă prin ordinul ministrului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice

Art.22 – (1) Autoritățile administrației publice locale dezvoltă servicii sociale primare și specializate destinate persoanelor vârstnice, în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare.

(2) Autoritățile administrației publice locale, cu suportul metodologic și financiar al autorităților administrației publice centrale cu responsabilități în domeniu, au obligația organizării și administrării serviciilor de îngrijire a persoanelor vârstnice, la domiciliu și în sistem rezidențial.

Art.23 – (1) Autoritățile administrației publice locale au obligația de a dezvolta și diversifica gama serviciilor sociale în contextul unei abordări globale a problematicii persoanelor vârstnice.

(2) Autoritățile administrației publice locale organizează serviciile sociale în funcție de nevoile identificate ale persoanelor vârstnice, cu respectarea criteriilor privind calitatea serviciilor și asigurarea unui raport cost-eficiență adecvat.

Art.24 – (1) Pentru asigurarea unor servicii adecvate și de calitate, autoritățile administrației publice locale au obligația de a asigura resursele umane, financiare și materiale, în conformitate cu reglementările în vigoare.

(2) Autoritățile administrației publice locale asigură acordarea de servicii sociale fie prin unitățile sau centrele proprii, fie în parteneriat cu furnizorii privați, fie contractează de la aceștia serviciile pe care le consideră necesare.

(3) Acordarea serviciilor sociale se realizează numai pe bază de contract încheiat între furnizorul de servicii sociale și persoana vârstnică, conform modelului-cadru aprobat prin ordinul ministrului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice

Art.25 – (1) Autoritățile administrației publice județene au responsabilitatea administrării și coordonării serviciilor sociale destinate persoanelor vârstnice care locuiesc pe raza lor teritorială.

(2) În aplicarea prevederilor **alin.(1)**, autoritățile administrației publice județene, prin serviciul public de asistență socială aflat în subordine, au următoarele atribuții principale:

- a) elaborează și implementează planurile și programele județene de dezvoltare și diversificare a serviciilor sociale, precum și a altor măsuri de protecție socială prevăzute de lege, destinate persoanelor vârstnice;
- b) înființează, administrează și finanțează centrele rezidențiale destinate persoanelor vârstnice și orice alte servicii sociale specializate și susține financiar și logistic, pe bază de convenție de colaborare sau contract, serviciile de îngrijire la domiciliu, acordate de autoritățile locale pe raza cărora domiciliază sau trăiesc beneficiarii;
- c) coordonează metodologic și monitorizează serviciile sociale destinate persoanelor vârstnice acordate la nivelul întregului județ;
- d) încheie contracte cu furnizorii privați de servicii sociale, respectiv, organizații neguvernamentale, culte religioase sau persoane fizice autorizate;
- e) încheie convenții de parteneriat cu furnizori privați de servicii sociale, precum și cu alte autorități ale administrației publice județene sau locale în vederea acordării serviciilor sociale pentru persoanele vârstnice provenite din mai multe unități administrativ-teritoriale;
- f) elaborează planul de dezvoltare a serviciilor sociale destinate persoanelor vârstnice la nivel de județ și proiectul de buget aferent acestuia;
- g) monitorizează activitățile desfășurate de furnizorii de servicii sociale destinate persoanelor vârstnice care funcționează pe teritoriul județului, dezvoltă și întreține baza de date aferentă și transmite autorităților publice centrale informațiile solicitate de către acestea;
- h) îndeplinesc orice alte atribuții prevăzute de reglementările legale în vigoare.

(3) Pentru realizarea atribuțiilor prevăzute la **alin.(2)**, se înființează în cadrul serviciilor publice de asistență socială aflate în subordinea consiliilor județene, un compartiment specializat privind problematica persoanelor vârstnice.

Art.26 – (1) Autoritățile administrației publice locale au responsabilitatea, în principal, de a preveni și soluționa situațiile de dificultate în care se găsesc persoanele vârstnice, prin organizarea de servicii sociale în comunitate.

(2) În aplicarea prevederilor **alin.(1)**, autoritățile publice locale, prin serviciul public de asistență socială, organizat în subordinea consiliului local al municipiului, orașului și comunei sau compartimentul de specialitate, au următoarele atribuții principale:

- a) identifică și evaluează nevoile și situațiile care impun furnizarea de servicii sociale;
- b) dezvoltă, planifică și administrează serviciile de îngrijire la domiciliu;
- c) înființează și organizează centre de zi și adăposturi de noapte pentru persoanele vârstnice;
- d) înființează și organizează centre rezidențiale doar în condițiile în care dispun de resursele financiare suficiente pentru asigurarea funcționării acestora sau încheie parteneriate cu alte autorități ale administrației publice sau organisme private în vederea susținerii acestor servicii;
- e) încheie convenții de parteneriat cu furnizorii privați de servicii sociale, precum și cu alte autorități ale administrației publice județene sau locale în vederea acordării serviciilor sociale pentru persoanele vârstnice provenite din mai multe unități administrativ-teritoriale;
- f) elaborează planul de dezvoltare a serviciilor sociale destinate persoanelor vârstnice la nivel de județ și proiectul de buget aferent acestuia;

- g) monitorizează activitățile desfășurate de furnizorii de servicii sociale destinate persoanelor vârstnice care funcționează pe teritoriul județului, dezvoltă și întreține baza de date aferentă și transmite autorităților publice centrale informații sociliate de acestea;
- h) îndeplinesc orice alte atribuții prevăzute de reglementările legale în vigoare.

(3) Pentru realizarea atribuțiilor prevăzute la **alin.(2)**, se înființează în cadrul serviciilor publice de asistență socială aflate în subordinea consiliilor județene, un compartiment specializat privind problematica persoanelor vârstnice.

Art.27 – (1) Autoritățile administrației publice locale au responsabilitatea, în principal, de a preveni și soluționa situațiile de dificultate în care se găsesc persoanele vârstnice, prin organizarea de servicii sociale în comunitate.

(2) În aplicarea prevederilor de la **alin.(1)**, autoritățile publice locale, prin serviciul public de asistență socială, organizat în subordinea consiliului local al municipiului, orașului și comunei sau compartimentul de specialitate, au următoarele atribuții principale:

- a) identifică și evaluează nevoile și situațiile care impun furnizarea de servicii sociale;
- b) dezvoltă, planifică și administrează serviciile de îngrijire la domiciliu;
- c) înființează și organizează centre de zi și adăposturi de noapte pentru persoanele vârstnice;
- d) înființează și organizează centre rezidențiale doar în condițiile resurselor financiare suficiente pentru asigurarea funcționării acestora sau încheie parteneriate cu alte autorități ale administrației publice sau organisme private în vederea susținerii acestor servicii;
- e) încheie contracte cu alți furnizori publici sau privați de servicii de îngrijire, în condițiile legii;
- f) încheie contracte de creditare cu persoanele vârstnice pentru acoperirea cheltuielilor de întreținere și îngrijire la domiciliu sau în sistem rezidențial;
- g) colectează datele cu privire la beneficiarii, furnizorii și tipurile de servicii sociale acordate pe raza teritorială proprie și asigură transmiterea acestora serviciilor publice de asistență socială din subordinea consiliilor județene, precum și altor instituții interesate, în condițiile legii;
- h) asigură servicii de consiliere juridică și de asistare a persoanei vârstnice la încheierea actelor juridice cu incidență asupra patrimoniului său;
- i) monitorizează și evaluează periodic situația persoanei vârstnice care a încheiat un act legislativ de proprietate, precum și respectarea clauzelor de întreținere și îngrijire;
- j) propun consiliului local planul anual de servicii destinate persoanele vârstnice, precum și proiectul de buget aferent acestuia;
- k) îndeplinesc orice alte atribuții prevăzute de reglementările legale în vigoare.

Art.28 – Serviciile publice de asistență socială organizate la nivelul sectoarelor municipiului București îndeplinesc atribuțiile cumulate de la articolele 20 și 21, cu excepția celor de la **art.20 alin.(2) literele a), c), f), g)** și a celor de la **art.21 alin.(2), literele d), e) și h)**.

Art.29 – Funcțiile și atribuțiile serviciilor publice de asistență socială prevăzute la articolele 20, 21 și 22, privind serviciile sociale destinate persoanelor vârstnice, se aprobă prin hotărâre

a Guvernului, la propunerea Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

Capitolul IV **Participarea, împlinirea personală și respectarea demnității**

Secțiunea 1-a – Participarea

Art. 30 – (1) Autoritățile administrației publice locale au responsabilitatea promovării participării persoanelor vârstnice la viața socială, economică, politică și culturală a comunității.

(2) În implicarea prevederilor **alin.(1)**, autoritățile locale inițiază activități specifice, după cum urmează:

- a) înființează sau sprijină funcționarea cluburilor pentru persoanele vârstnice și a altor centre de recreere;
- b) organizează evenimente sociale și culturale adresate persoanelor vârstnice sau care implică participarea acestora;
- c) asigură informarea și/sau participarea asociațiilor și fundațiilor precum și a altor structuri asociative care au ca obiect de activitate informarea drepturilor persoanelor vârstnice la dezbaterile publice ale proiectelor de hotărâre ale consiliului local;
- d) asigură consultanță structurilor asociative ale persoanelor vârstnice în vederea dezvoltării de programe și proiecte locale de servicii sociale;
- e) acordă prioritate atribuirii de spații pentru sediile asociațiilor și fundațiilor care acordă servicii sociale persoanelor vârstnice, precum și pentru organizațiile reprezentative ale persoanelor vârstnice;
- f) dezvoltă mișcarea de voluntariat a persoanelor vârstnice;
- g) facilitează e-comunicarea prin asigurarea accesului la utilizarea echipamentelor IT și internetului din cluburi și centrele de recreere, precum și prin inițierea de programe de instruire în domeniul operării pe calculator.

Art.31 – (1) Autoritățile administrației publice centrale încurajează dezvoltarea mișcării asociative a persoanelor vârstnice și crearea unor organisme reprezentative la nivel local și central.

(2) Asociațiile și organismele reprezentative ale persoanelor vârstnice care au drept scop promovarea drepturilor acestei categorii de populație asigură reprezentativitatea de gen în propriile organe de conducere și administrare.

Art.32 – Autoritățile administrației publice centrale și locale colaborează permanent cu organismele reprezentative ale persoanelor vârstnice, cu asociațiile și fundațiile care au drept obiect de activitate reprezentarea și protejarea drepturilor persoanelor vârstnice, în vederea

elaborării programelor și strategiilor naționale și locale pentru dezvoltarea măsurilor și acțiunilor de protecție socială.

Art.33 – Furnizorii publici sau privați de servicii sociale încurajează participarea persoanelor vârstnice la activități de voluntariat prin acordarea unor facilități în vederea:

- a) asigurării petrecerii timpului liber, inclusiv prin acoperirea costurilor biletelor de tratament balnear sau de recreere;
- b) promovării imaginii persoanelor vârstnice în comunitate și a aportului acestora la dezvoltarea comunității;
- c) asigurării accesului liber la spectacole și alte evenimente culturale.

Secțiunea a 2-a – Împlinirea personală și respectarea demnității

Art.34 – Pentru împlinirea și dezvoltarea personală, persoanele vârstnice beneficiază de servicii de educație, cum ar fi programe de alfabetizare, programe de educație pentru dezvoltarea cunoștințelor de cultură generală și în domenii specifice, precum și alte asemenea.

Art.35 – (1) Unitățile și instituțiile publice și private de învățământ, în colaborare cu autoritățile administrației publice centrale, alte instituții publice, societăți private și organizații neguvernamentale organizează evenimente sociale și culturale pentru popularizarea particularităților fenomenului de îmbătrânire și a nevoilor persoanele vârstnice, precum și pentru evidențierea aportului persoanei vârstnice la dezvoltarea socială.

(2) În scopul menținerii unui rol social activ al persoanele vârstnice, autoritățile administrației publice centrale și locale, persoanele fizice și juridice au în vedere inclusiv promovarea de servicii destinate:

- a) petrecerii timpului liber și socializării;
- b) încurajării acțiunilor de conștientizare și sensibilizare a comunității;
- c) dezvoltarea cunoștințelor în domeniul e-comunicării;
- d) simulării actului creator și cultural;
- e) alte asemenea.

Art.36 – (1) Orice persoană vârstnică este liberă să își manifeste credința religioasă în mod individual sau colectiv, în public sau în particular.

(2) Libertatea de a-și manifesta credința religioasă nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelor care aduc atingere siguranței publice, protecției ordinii, sănătății, moralei publice, drepturilor și libertăților fundamentale ale omului .

(3) Furnizorii de servicii sociale, inclusiv instituțiile de cultură sau organizațiile neguvernamentale constituite sau finanțate de acestea, sunt obligați să respecte libertatea de conștiință și libertatea religioasă a persoanelor vârstnice.

(4) La solicitarea persoanei vârstnice, familia acesteia sau furnizorul de servicii sociale are obligația de a facilita accesul persoanei vârstnice la serviciile de asistență spirituală.

Art.37 – Autoritățile administrației publice locale, prin serviciile publice de asistență socială, inițiază măsuri și dezvoltă servicii pentru prevenirea și combaterea violenței asupra persoanele vârstnice atât în mediul familial, cât și în centrele de zi sau centrele rezidențiale, după cum urmează:

- a) dezvoltarea de programe de asistare a victimelor și a agresorilor, precum și a familiilor persoanele vârstnice în care s-au semnalat probleme multiple din aria violenței familiale, abuzului de alcool, droguri sau alte substanțe toxice, sărăcie, boli cronice de natură psihică sau mintală, etc.;
- b) promovarea încheierii de parteneriate între instituțiile publice implicate în aplicarea măsurilor de prevenire și combatere a violenței în familie și organizațiile neguvernamentale, în vederea planificării serviciilor specializate și eficientizării intervenției;
- c) dezvoltarea de programe de educație comunitară privind prevenirea și combaterea formelor de violență, abuz și neglijare asupra persoanele vârstnice;
- d) înființarea și administrarea centrelor pentru găzduirea și asistarea persoanelor vârstnice victime ale violenței în familie, precum și a serviciilor destinate agresorilor.

Art.38 – (1) Pentru prevenirea și combaterea abuzului și neglijării, persoanele vârstnice beneficiază de servicii de protecție juridică conform legii.

(2) Autoritățile administrației publice locale, în colaborare cu autoritățile administrației publice centrale cu responsabilități în domeniu, formatori autorizați, instituții de învățământ și organizații guvernamentale, asigură programele de formare ale personalului din serviciile publice de asistență socială în vederea prevenirii, identificării și soluționării, în regim de urgență, a situațiilor de abuz și neglijență în care se pot găsi persoanele vârstnice.

Art.39 – În vederea menținerii unei vieți active, persoanele vârstnice care doresc să își continue activitatea profesională sau să dezvolte alte activități generatoare de venituri beneficiază de facilități privind:

- a) flexibilitate în stabilirea timpului de lucru;
- b) crearea unor locuri de muncă unde experiența profesională și de viață a persoanei vârstnice sunt necesare și benefice;
- c) accesul la credite garantate în condițiile legii.

Art.40 – Autoritățile administrației publice locale, prin serviciile publice de asistență socială și prin compartimentele pentru relația cu organizațiile neguvernamentale au în vedere crearea de oportunități de angajare pentru persoanele vârstnice, după cum urmează:

- a) colaborează cu agențiile județene de ocupare a forței de muncă în vederea identificării unor locuri de muncă ce pot fi recomandate persoanelor vârstnice care doresc să-și continue activitatea pe piața muncii și se află într-o stare de sănătate corespunzătoare certificată de medicul de familie;
- b) facilitează accesul persoanelor vârstnice cu venituri reduse, apte de muncă, la locuri de muncă din cadrul serviciilor publice;
- c) încurajează dezvoltarea organizațiilor neguvernamentale care au drept obiect de activitate acordarea de servicii de consiliere, adresate persoanelor vârstnice, în vederea dezvoltării activităților generatoare de venituri, prin încheierea de parteneriate și acordare de subvenții, în condițiile legii;
- d) încheie contracte de parteneriat cu asociații și fundații, sindicate și patronate sau alte organisme private în vederea dezvoltării serviciilor de consultanță destinate pregătirii persoanelor adulte în vederea pensionării;
- e) dezvoltă programe de sprijin, în special de asistență tehnică, destinate organizațiilor persoanelor vârstnice care, pentru ajutorarea membrilor lor, inițiază programe în domeniul economic și financiar, în condițiile legii.

Art.41 – Pentru respectarea demnității și a dreptului la viață privată a persoanelor vârstnice, autoritățile administrației publice, instituțiile publice, societățile private, precum și furnizorii publici privați de servicii sociale au obligația de a respecta confidențialitatea datelor și informațiilor referitoare la beneficiari și, după caz, la unele din serviciile acordate acestora, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

Capitolul V **Locuința**

Art.42 - Persoanele vârstnice, în raport de veniturile de care dispun și de situația familială, au dreptul la un spațiu de locuit care să le asigure condițiile minime de siguranță, confort și intimitate.

Art.43 – (1) Autoritățile administrației publice locale au obligația de a soluționa cu prioritate situația de locuire a persoanelor vârstnice care nu dispun de venituri suficiente pentru asigurarea unei locuințe proprii.

(2) În condițiile în care persoana vârstnică fără venituri sau cu venituri insuficiente nu dispune de locuință sau se află în risc de evacuare, autoritățile administrației publice locale au obligația de a dispune asigurarea în regim de urgență a unui spațiu de locuit într-o locuință socială, în centre de găzduire temporară sau, după, caz, în centre rezidențiale de îngrijire.

(3) Pentru persoanele vârstnice care trăiesc în stradă și care aleg să continue acest stil de viață, autoritățile administrației publice locale înființează adăposturi de noapte.

Art.44 – (1) Pentru menținerea în mediu propriu de viață, persoanele vârstnice beneficiază de servicii destinate amenajării sau adaptării locuinței, în funcție de natura și gradul de afectare a autonomiei funcționale.

(2) Autoritățile administrației publice locale facilitează accesul persoanelor vârstnice la serviciile prevăzute la **alin.(1)** prin:

- a) asigurarea informațiilor referitoare la societățile comerciale autorizate care prestează astfel de servicii;
- b) cooptarea, în cadrul programelor de voluntariat, a persoanelor vârstnice care au practicat diverse meserii de tipul instalatori, zidari, electricieni, etc., în vederea prestării unora din serviciile prevăzute la **alin.(1)**;
- c) subvenționarea, din bugetele locale, a lucrărilor de amenajare sau adaptare a spațiului de locuit.

(3) Metodologia de acordare și cuantumul subvențiilor prevăzute la **alin.(2) litera c)** se aprobă prin hotărâre a consiliului local.

Art.45 – (1) Statul are în vedere, la elaborarea politicilor de locuire, dreptul la locuință al persoanelor vârstnice și asigură resursele necesare implementării programelor naționale în domeniu.

(2) Finanțarea proiectelor locale de locuire prevăzute la **art. 43 alin.(2) și alin.(3)** se asigură din bugetele locale, din bugetul de stat prin programe de interes național, din alte surse prevăzute, precum și prin programe internaționale.

Capitolul VI

Asistență pentru o viață sănătoasă

Art.46 – (1) Persoanele vârstnice au dreptul la asistență medicală, în conformitate cu legislația care reglementează domeniul sănătății.

(2) Pentru acoperirea riscului de boală, persoanele vârstnice beneficiază de un pachet de servicii medicale, definite și organizate conform legii și finanțate din fondurile de asigurări de sănătate obligatorii și/sau opționale.

(3) Persoanele vârstnice au dreptul la servicii din domeniul sănătății stabilite prin programele naționale de sănătate și asistență medicală comunitară.

Art.47 - Persoanele vârstnice au dreptul la facilități în vederea asigurării de medicamente, materiale sanitare, proteze și orteze și alte mijloace terapeutice, precum și a unor servicii de asistență medicală, reglementate prin actele normative în vigoare.

Art.48 – Autoritățile administrației publice locale au obligația de a lua toate măsurile necesare asigurării accesului persoanelor vârstnice, fără nici o discriminare, la serviciile medicale acordate de medicul de familie, în ambulatoriu sau în unitățile spitalicești organizate în raza lor teritorială.

Art.49 – (1) În vederea elaborării unor politici sociale adecvate, statul promovează și susține financiar programele de cercetare în domeniul gerontologiei, precum și cu privire la consecințele de natură socio-economică și medicală ale procesului de îmbătrânire a populației.

(2) Pentru creșterea calității serviciilor medicale acordate persoanelor vârstnice, Ministerul Sănătății are în vedere dezvoltarea specialității de geriatrie-gerontologie și a competențelor medicilor de familie în domeniu, precum și crearea unei rețele naționale de geriatrie.

Art.50 – Pentru promovarea unei vieți sănătoase, Ministerul Sănătății, împreună cu instituțiile de specialitate, elaborează programe naționale de nutriție destinate persoanelor vârstnice, programe de formare a personalului de îngrijire și programe de educație și informare a populației, în vederea asigurării unor diete adecvate și prevenirii deficiențelor nutriționale cu repercusiuni asupra stării de sănătate.

Art.51 – (1) Persoanele vârstnice fără venituri, sau cu venituri mici, au dreptul la cel puțin o masă caldă pe zi, acordată prin cantinele de ajutor social sau, după caz, prin serviciile mobile de preparare și transport ale mesei la domiciliu.

(2) Autoritățile administrației publice locale au responsabilitatea organizării și finanțării cantinelor de ajutor social și a serviciilor mobile de preparare și transport ale mesei la domiciliu și pot contracta aceste servicii de la alți furnizori publici sau privați.

(3) Autoritățile administrației publice locale au obligația să se asigure că furnizorii serviciilor menționate la **alin.(1)** prepară masă caldă pe baza recomandărilor unui nutriționist sau, după caz, a recomandărilor medicului de familie.

(4) Condițiile de organizare, funcționare și finanțare a cantinelor de ajutor social și a serviciilor mobile de preparare și transport ale mesei la domiciliu, precum și criteriile de eligibilitate ale beneficiarilor acestor servicii se stabilesc prin lege.

Art.52 – (1) Autoritățile administrației publice locale organizează servicii de consiliere pentru o viață sănătoasă adresate persoanelor vârstnice.

(2) Autoritățile administrației publice locale acordă facilități în vederea creșterii accesului persoanelor vârstnice la săli de sport, bazine de înot, terenuri sportive etc.

(3) Facilitățile prevăzute la **alin.(2)** se stabilesc prin hotărâre de consiliu local și sunt finanțate din bugetul local.

(4) Autoritățile administrației publice locale, singure sau în parteneriat cu autoritățile administrației publice centrale, cu alte instituții publice, societăți private și organizații neguvernamentale, promovează și organizează manifestări sportive adresate persoanelor vârstnice.

Art.53 – (1) Persoanele vârstnice, pe baza recomandărilor medicale, au acces cu prioritate la servicii de recreere, tratament și recuperare în stațiuni de odihnă și stațiuni balneare.

(2) Persoanele vârstnice beneficiază de subvenții la acordarea biletelor de odihnă și tratament în stațiunile prevăzute la **alin.(1)**, calculate în funcție de veniturile personale și susținute financiar din fondurile de asigurări sociale, asigurări de sănătate, precum și din bugetul de stat.

(3) Autoritățile publice locale pot încheia convenții de parteneriat cu autoritățile publice din stațiunile de odihnă și balneare și contracte cu furnizorii de servicii de recreere, tratament și recuperare, în vederea asigurării unor sejururi cu preț redus pentru persoanele vârstnice care au domiciliul pe raza lor teritorială.

(4) Pentru persoanele vârstnice fără venituri sau cu venituri mici, autoritățile locale pot subvenționa, din bugetul local, serviciile de recreere, tratament și recuperare acordate în condițiile prevăzute la **alin.(3)**.

(5) Condițiile de încheiere a parteneriatelor prevăzute la **alin.(3)**, precum și criteriile de eligibilitate și nivelul subvențiilor prevăzute la **alin.(4)** se stabilesc prin hotărâre a consiliului local.

(6) Prevederile de la **alin.(3)** și **alin.(4)** se aplică și consiliilor județene.

(7) Persoanele vârstnice cu venituri mici beneficiază de reduceri la prețul sejururilor din stațiuni de odihnă, prin programe inițiate și finanțate de operatorii de servicii de turism.

Capitolul VII

Îngrijirea persoanelor vârstnice

Secțiunea 1-a – Serviciile de îngrijire

Art.54 – Îngrijirea persoanelor vârstnice cuprinde un pachet integrat de servicii sociale și medicale, servicii de recuperare și reabilitare, precum și alte tipuri de servicii destinate prevenirii și limitării pierderii autonomiei funcționale a persoanei.

Art.55 – (1) Dependența definește situația în care o persoană vârstnică, ca urmare a pierderii autonomiei funcționale din cauze fizice, psihice sau mentale, necesită ajutor semnificativ pentru a realiza activitățile uzuale ale vieții de zi cu zi.

(2) Situația de dependență poate fi exacerbată de absența relațiilor sociale, precum și a resurselor economice adecvate.

(3) Persoanele vârstnice aflate în situația prevăzută la alin. (1) sunt persoane vârstnice dependente.

Art.56 – (1) Evaluarea autonomiei funcționale pentru îndeplinirea activităților uzuale ale vieții zilnice și stabilirea gradelor de dependență se realizează pe baza instrumentelor geriatrice standard de evaluare.

(2) Nevoile de îngrijire ale persoanelor vârstnice dependente se stabilesc pe baza evaluării autonomiei funcționale, a stării de sănătate, a situației sociale, psiho-afective și economice și necesită o abordare multidimensională și multidisciplinară.

(3) Gradele de dependență, procedura de evaluare și stabilire a gradelor de dependență, precum și a nevoilor de îngrijire sunt prevăzute în Grila standard de evaluare a situației de dependență.

(4) Grila standard de evaluare a situației de dependență se aprobă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice și a Ministerului Sănătății și poate fi revizuită o dată la trei ani sau, după caz, la nevoie.

Art.57 – (1) Evaluarea situației de dependență a persoanelor vârstnice se realizează de către o comisie de evaluare, organizată la nivel județean și la nivelul sectoarelor municipiului București, și are următoarele atribuții principale:

- a) evaluează și încadrează persoana vârstnică într-un grad de dependență utilizând grila standard de evaluare a situației de dependență și stabilește termenele de reevaluare;
- b) eliberează certificatul de încadrare într-un grad de dependență;
- c) stabilește serviciile de îngrijire adecvate în concordanță cu nevoile individuale ale persoanei și recomandă îngrijirea persoanei vârstnice la domiciliu, în centre de zi sau în sistem rezidențial;
- d) elaborează programul de îngrijire în baza căruia furnizorul public sau privat de servicii sociale întocmește planul individualizat de îngrijire și asistență a persoanei vârstnice dependente;
- e) reevaluează nevoile persoanei vârstnice dependente în conformitate cu termenele stabilite, precum și la solicitarea acesteia, a familiei sau reprezentantului legal sau la cererea furnizorului de servicii sociale;
- f) informează persoana vârstnică, familia sau reprezentantul său legal, serviciul public de asistență socială din subordinea autorității administrației publice locale pe raza căruia locuiește aceasta, precum și furnizorii publici sau privați de servicii sociale care au în îngrijire persoana vârstnică, asupra deciziilor luate.

(2) Răspunderea asupra încadrării în grade de dependență a persoanelor vârstnice revine în mod solidar membrilor comisiei de evaluare.

(3) Evaluarea sau reevaluarea situației de dependență a persoanei vârstnice se realizează la domiciliul sau reședința persoanei, în centrul social în care este găzduită aceasta sau, după caz, în spital.

Art.58 – Regulamentul de organizare și funcționare al comisiei de evaluare prevăzută la art.57, componența acesteia, precum și normele metodologice privind aprobarea, suspendarea

sau încetarea serviciilor de îngrijire, se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

Art.59 - Persoanele vârstnice dependente beneficiază de servicii de îngrijire acordate în conformitate cu nevoile individuale și încadrarea în grade de dependență, precum și în funcție de situația familială și veniturile de care dispun.

Art.60 – (1) Îngrijirea persoanelor vârstnice presupune acordarea următoarelor categorii de servicii integrate:

- a) servicii de îngrijire personală, respectiv asistență și suport pentru realizarea activităților de bază și instrumentale ale vieții zilnice;
- b) servicii de îngrijire medicală;
- c) servicii de recuperare și reabilitare cum ar fi servicii de kinetoterapie, fizioterapie, terapie ocupațională, psihoterapie, psihopedagogie, logopedie, pedagogie și alte asemenea;
- d) servicii de adaptare și amenajare a spațiului de locuit, precum și servicii de reabilitare a locuinței, reparații și alte asemenea;
- e) servicii de consiliere, companie, facilitare a comunicării cu persoane fizice sau juridice, de asistare în condițiile legii, precum și orice alte servicii exercitate de asistentul social prin natura profesiei.

(2) Pachetul de servicii integrate de îngrijire se stabilește prin ordin comun al ministrului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice și ministrului Sănătății.

Art.61 – (1) Serviciile de îngrijire personală prevăzute la art. 60 litera a) au în vedere acordarea de suport pentru activitățile uzuale ale vieții zilnice, respectiv:

- a) ajutor pentru activități de bază ale vieții zilnice, în principal pentru igiena corporală, îmbrăcare și dezbrăcare, igiena eliminărilor, hrănire și hidratare, transfer și mobilizare, deplasare în interior, comunicare;
- b) ajutor pentru activități instrumentale ale vieții zilnice, în principal pentru prepararea hranei sau livrarea acesteia, efectuarea de cumpărături, activități de menaj, respectarea prescripțiilor medicale și administrarea medicamentelor, însoțirea în mijloacele de transport, facilitarea deplasării în exterior, activități de administrare și gestionare a bunurilor, activități de petrecere a timpului liber, de acompaniere sau socializare.

(2) Serviciile prevăzute la **alin.(1)** se acordă de îngrijitori și sunt supervizate de asistenți sociali sau personali cu pregătire în domeniu.

(3) În condițiile în care starea de sănătate a persoanei vârstnice dependente necesită o supraveghere continuă, serviciile de îngrijire personală sunt acordate de îngrijitori și sunt supervizate inclusiv de personal medical.

(4) În situația în care, pe lângă serviciile de îngrijire personală sunt necesare și servicii de îngrijire medicală, acestea sunt acordate de echipe de îngrijitori și asistenți medicali de specialitate și sunt supervizate de personal cu pregătire în domeniu.

Art.62 – (1) Furnizarea serviciilor de îngrijire se realizează în baza planului individualizat de asistență și îngrijire, elaborat de furnizorul de servicii sociale.

(2) Planul individualizat de asistență și îngrijire are la bază recomandările cuprinse în programul de îngrijire prevăzut la **art. 57, alin.(1), litera d)**.

(3) Planul individualizat de asistență și îngrijire cuprinde, în principal, tipurile de servicii, programarea acestora, personalul responsabil, precum și procedurile de acordare.

(4) Stabilirea planului individualizat de asistență și îngrijire și a pachetului de servicii de îngrijire se realizează cu consimțământul persoanei vârstnice, precum și cu participarea activă a acesteia sau, după caz, a familiei sau reprezentantului legal.

(5) Răspunderea privind implementarea și monitorizarea planului individualizat de asistență și îngrijire revine managerului de caz desemnat de furnizor.

(6) Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice și Ministerul Sănătății, în colaborare cu instituțiile cu atribuții în formarea de personal din domeniul social și de sănătate, precum și cu universitățile de profil, vor elabora și aproba, prin ordin comun, curricula de formare pentru managerii de caz prevăzuți la **alin.(4)**.

Art.63 – (1) Îngrijirea persoanelor vârstnice se clasifică astfel:

- a) îngrijire la externare, pe perioadă determinată, pentru persoanele care necesită continuarea tratamentului și supravegherii medicale și prezintă o afectare temporară a autonomiei funcționale;
- b) îngrijire de lungă durată, pe perioadă nedeterminată, pentru persoanele aflate într-un grad de dependență, cu potențial limitat de recuperare a autonomiei fizice, psihice sau mentale.

(2) În situația prevăzută la **alin.(1), litera b)**, serviciile de îngrijire au în vedere limitarea sau prevenirea instituționalizării și constau în servicii de îngrijire personală, servicii de adaptare și amenajare a spațiului de locuit, servicii de reabilitare, servicii de consiliere, companie și altele asemenea și, după caz, servicii de recuperare și îngrijire medicală.

Art.64 – (1) Persoanele vârstnice beneficiază de îngrijire acordată la domiciliu, în centre de zi sau în centre rezidențiale.

(2) Îngrijirea în sistem rezidențial presupune găzduirea și asistarea persoanei vârstnice pe o perioadă mai mare de 24 de ore.

Art.64 – (1) Pentru acordarea serviciilor de îngrijire la domiciliu furnizorii de servicii sociale organizează unități de îngrijire la domiciliu.

(2) Administrarea și coordonarea procesului de acordare a îngrijirilor la domiciliu se află în responsabilitatea unui manager de program, iar elaborarea programului individualizat de îngrijire și asistență și monitorizarea aplicării acestuia se realizează de un manager de caz.

Art.66 – (1) Acordarea serviciilor de îngrijire la domiciliu se realizează de către personalul de îngrijire formal sau, după, caz, informal.

(2) Îngrijitorul la domiciliu are drept atribuții acordarea serviciilor de îngrijire personală prevăzute la art. 60, litera a).

(3) Îngrijitorul informal este un membru de familie, reprezentantul legal sau o altă persoană care își asumă responsabilitatea îngrijirii persoanei vârstnice.

(4) Îngrijitorul formal este persoana calificată, certificată profesional în ocupația de îngrijitor la domiciliu pentru persoana vârstnică.

(5) Îngrijitorii la domiciliu ai persoanelor vârstnice, proveniți din rețeaua formală, sunt atestați de agențiile județene de plăți și inspecție socială județene, respectiv a municipiului București, potrivit metodologiei aprobate prin ordin al ministrului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

Art.67 – (1) Persoanele vârstnice beneficiază de servicii de îngrijire în centre de zi care pot acorda și alte tipuri de servicii sociale, în conformitate cu prevederile regulamentelor proprii de organizare și funcționare.

(2) Regulamentul propriu de organizare și funcționare prevăzut la **alin.(1)** se stabilește de către furnizorul de servicii care administrează centrul respectiv, cu respectarea prevederilor regulamentului cadru de organizare și funcționare aprobat prin hotărâre de Guvern la propunerea Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice

Art.68 – (1) Îngrijirea persoanelor vârstnice în sistem rezidențial poate fi dispusă numai în cazul în care îngrijirea la domiciliul acestora nu este posibilă.

Art.69 – (1) Centrele rezidențiale destinate persoanelor vârstnice sunt organizate în următoarele categorii generice:

- a) centre de îngrijire temporară;
- b) centre de îngrijire pe perioadă nedeterminată;
- c) locuințe protejate, complex de servicii și alte tipuri de centre.

(2) Centrele rezidențiale prevăzute la **alin.(1), litera b)** își organizează activitatea pe secții stabilite în funcție de gradul de dependență în care se află persoana.

(3) Centrele rezidențiale pot fi organizate și în funcție de tipul afecțiunilor care au condus la pierderea autonomiei, cum ar fi centre de îngrijire a persoanelor vârstnice cu afecțiuni mentale degenerative, centre de îngrijiri paliative și altele asemenea.

(4) Centrele rezidențiale pot fi organizate și pentru anumite categorii de persoane vârstnice, cum ar fi centre de îngrijire pentru veteranii, invalizi, văduve de război și altele asemenea.

(5) Îngrijirea în sistem rezidențial se acordă în așezăminte cu denumiri diverse, care se încadrează într-una din categoriile generice prevăzute la **alin.(1)** și sunt definite în Nomenclatorul serviciilor sociale aprobat prin hotărâre a Guvernului.

Art.70 – (1) Centrele rezidențiale prevăzute la **art.69** se organizează și funcționează în baza regulamentelor proprii de organizare și funcționare.

(2) Regulamentul propriu de organizare și funcționare se stabilește de către furnizorul de servicii sociale care administrează centrul respectiv, cu respectarea prevederilor regulamentului cadru de organizare și funcționare aprobat prin hotărâre de Guvern la propunerea Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

Art.71 – (1) Centrele rezidențiale prevăzute la **art.69, alin.(1)** asigură, în conformitate cu regulamentul propriu de organizare și funcționare și standardele de calitate, condiții corespunzătoare de găzduire și de hrană, servicii de îngrijire personală, servicii de recuperare și reabilitare, servicii medicale, activități culturale și de petrecere a timpului liber, asistență socială și psihologică.

(2) Principalele obiective ale centrului rezidențial de îngrijire sunt:

- a) să asigure persoanelor vârstnice îngrijite maximul posibil de autonomie și siguranță;
- b) să ofere condiții de îngrijire, cu respectarea intimității, integrității și demnității persoanei vârstnice;
- c) să permită menținerea sau ameliorarea capacităților fizice, psihice și mintale ale persoanelor vârstnice;
- d) să stimuleze participarea persoanelor vârstnice la viața socială;
- e) să faciliteze și să încurajeze legăturile inter-umane, inclusiv cu familiile persoanelor vârstnice;

- f) să asigure supravegherea și îngrijirea medicală necesară;
- g) să prevină și să trateze consecințele legate de procesul de îmbătrânire.

Art.72 – Centrele rezidențiale pentru persoanele vârstnice pot înființa, cu aprobarea finanțatorului, gospodării-anexă sau alte activități lucrative, produsele și veniturile obținute fiind utilizate exclusiv pentru autofinanțarea acestora și îmbunătățirea calității serviciilor acordate.

Art.73 – Accesul persoanelor vârstnice în centrele rezidențiale se realizează cu prioritate în următoarele situații:

- a) persoana vârstnică se află în situație de dependență și este lipsită de susținători legali, iar serviciile de îngrijire la domiciliu nu sunt disponibile;
- b) persoana vârstnică se află în situație de dependență și nu are locuință și nici venituri proprii pentru asigurarea acesteia;
- c) persoana vârstnică se află în situație de dependență și membrii familiei nu pot să-și îndeplinească obligațiile legale din cauza stării de sănătate sau situației economice și a sarcinilor familiale.

Art.74 – Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice asigură îndrumarea metodologică necesară funcționării corespunzătoare a îngrijirilor persoanelor vârstnice, atât la domiciliu cât și în centrele de zi sau rezidențiale.

Secțiunea a 2-a

Prestația de dependență

Art.75 – (1) Pentru asigurarea calității și continuității serviciilor de îngrijire, se instituie prestația de dependență destinată finanțării unor cheltuieli privind serviciile de îngrijire de lungă durată a persoanelor vârstnice dependente acordate atât la domiciliu, cât și în centrele de zi sau rezidențiale.

(2) Pot beneficia de prestația de dependență persoanele vârstnice evaluate și încadrate într-un grad de dependență și ale căror venituri pe membru de familie nu depășesc nivelul pensiei medii lunare de asigurări sociale de stat și agricultori.

(3) Familia prevăzută la **alin.(2)** se compune din soț și soție sau persoană singură.

(4) Finanțarea prestației de dependență se asigură de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice

Art.76 – (1) Titularul prestației de dependență este persoana vârstnică evaluată și încadrată într-un grad de dependență, iar dreptul la această prestație este stabilit în baza certificatului emis de comisia de evaluare, prevăzut la **art.57, litera b).**

(2) În condițiile în care, titularul prestației beneficiază de îngrijire formală acordată la domiciliu sau în centre de zi sau rezidențiale, plata prestației de dependență se efectuează, în numele titularului, către furnizorul de servicii de îngrijire, în baza contractului încheiat de acesta cu titularul său, după caz, cu reprezentantul legal al acestuia.

(3) În condițiile în care, titularul beneficiază de îngrijire formală la domiciliu, prestația de dependență se acordă, în numele titularului, în cuantum de 50% și se asigură în bani sau în natură.

(4) Pentru situația prevăzută la **alin.(3)**, îngrijitorul informal beneficiază de facilități privind utilizarea mijloacelor de transport, accesul la bilete de odihnă și tratament, reduceri de taxe și altele asemenea stabilite prin hotărâre a Guvernului la propunerea Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

(5) În situația în care, soțul/soția sau copilul titularului aflat într-o situație de dependență care necesită asistență și îngrijire zilnică, acesta are dreptul de a fi angajat de către autoritatea publică locală, respectiv furnizorul public de servicii sociale, ca îngrijitor formal al titularului. În această situație, autoritatea publică locală va asigura integral, din bugetul local, cursurile de formare ale îngrijitorului.

Art.77 - (1) Cuantumul maxim al prestației de dependență este de 950 lei/lună/persoană dependentă.

(2) Cuantumul prestației de dependență se calculează diferențiat, în funcție de gradele de dependență stabilite conform Grilei standard de evaluare a situației de dependență prevăzută la **art.56, alin.(1)** și de locul în care se acordă îngrijirea, la domiciliu, în centre de zi sau rezidențiale.

(3) Cuantumul prestației de dependență se indexează anual cu rata inflației.

(4) Metodologia de calcul, precum și cuantumul prestației de dependență acordat în funcție de criteriile prevăzute la **alin.(2)** sunt aprobate prin hotărâre de Guvern la propunerea Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

Art.78 – Normele metodologice privind acordarea prestației de dependență, în bani sau în natură, cheltuielile eligibile, programul de îngrijire pe tipuri de servicii, precum și metodologia de stabilire a cuantumului prestației de dependență se aprobă prin hotărâre de Guvern la propunerea Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

Art.79 – (1) În termen de cinci ani de la introducerea prestației de dependență prevăzută la **art.75, alin.(1)**, finanțarea acesteia va fi susținută de asigurarea obligatorie pentru îngrijirea de lungă durată.

(2) Modalitatea de constituire a fondului unic de asigurare, precum și procedura de administrare și de aplicare a asigurării obligatorii pentru îngrijirea de lungă durată se reglementează prin lege specială.

Secțiunea a 3-a

Contribuția de întreținere și de îngrijire

Art.80 – (1) Persoanele vârstnice care dispun de venituri proprii și sunt îngrijite în centrele rezidențiale organizate potrivit legii au obligația să plătească lunar o contribuție de întreținere.

(2) Suma aferentă contribuției lunare de întreținere cade în sarcina persoanei vârstnice găzduită și îngrijită în centrele rezidențiale, și nu poate fi mai mare de 60% din valoarea veniturilor personale lunare, fără a depăși costul mediu lunar de întreținere.

(3) În situația în care, persoana vârstnică nu are venituri sau nu poate achita integral contribuția lunară de întreținere, suma aferentă acesteia sau diferența până la concurența valorii integrale a contribuției de întreținere, se asigură de către susținătorii legali ai persoanei vârstnice.

(4) Pentru persoanele vârstnice care nu au venituri și nici susținători legali, contribuția de întreținere se asigură din bugetele consiliilor locale sau, după caz, din bugetele consiliilor județene pe a căror rază teritorială își au domiciliul persoanele vârstnice, în limita costului lunar de întreținere stabilit pentru centrul rezidențial în care acestea sunt îngrijite.

(5) Contribuția lunară de întreținere este datorată indiferent de cuantumul prestației de dependență acordată furnizorului de servicii pentru îngrijirea persoanei vârstnice în centre rezidențiale.

Art.81 – (1) Cuantumul contribuției lunare de întreținere se stabilește în baza consumului mediu lunar de întreținere.

(2) În funcție de serviciile acordate și condițiile de găzduire asigurate, cuantumul contribuției lunare de întreținere poate fi mai mare decât costul mediu lunar de întreținere și se stabilește prin hotărâre a consiliului local sau, după că, prin hotărâre a consiliului județean.

(3) Sumele reprezentând contribuția lunară de întreținere se constituie venituri extrabugetare ale centrelor rezidențiale.

Art.82 – (1) Costul mediu lunar de întreținere prevăzut la **art.81, alin.(1)** se stabilește anual, prin hotărâre a consiliului local sau județean care are în administrare centrul rezidențial, înainte de adoptarea bugetelor proprii și se raportează la cuantumul de referință la nivel național al costului mediu lunar de întreținere stabilit pentru centrele rezidențiale administrate de furnizorii publici de servicii sociale.

(2) Costul mediu lunar de întreținere se calculează, în principal, în funcție de cheltuielile pentru hrană și gospodărie, obiecte de inventar, echipament, cazarmament și altele asemenea, în conformitate cu clasificarea bugetară specifică bugetelor autorităților administrației publice locale și privesc întreținerea persoanei vârstnice încadrată într-un anumit grad de dependență.

(3) Prevederile de la **alin.(2)** se aplică în mod corespunzător și centrelor rezidențiale administrate de furnizori privați de servicii sociale.

Art.83 – (1) Cuantumul contribuției de întreținere este stipulat în contractul încheiat între furnizorul de servicii sociale public sau privat, iar obligația privind plata acesteia se stabilește printr-un angajament de plată, semnat de persoana vârstnică sau, după, caz, de reprezentantul sau susținătorul legal al acesteia. Angajamentul de plată constituie titlul executoriu.

(2) Obligația privind plata contribuției de întreținere în sarcina susținătorilor legali ai persoanei vârstnice se poate stabili și prin hotărâre judecătorească.

Art.84 – (1) Persoanele vârstnice dependente care dispun de venituri pe membru de familie mai mari decât valoarea pensiei medii lunare de asigurări sociale de stat și agricultori și sunt îngrijite la domiciliu sau în centre de zi plătesc o contribuție de îngrijire pentru serviciile acordate, calculată în funcție de cheltuielile aferente acestora și veniturile personale. Contribuția financiară este stipulată în contractul încheiat între beneficiar și furnizorul de servicii sociale.

(2) Contribuția de îngrijire prevăzută la **alin.(1)** revine în sarcina susținătorilor legali ai persoanelor vârstnice, în condițiile în care acestea nu dispun de venituri proprii suficiente.

(3) Cuantumul contribuției prevăzute la **alin.(1)** se stabilește prin hotărâre a consiliului local sau, după caz, județean, în cazul furnizorilor publici de servicii sociale și se calculează în funcție de cheltuielile aferente serviciilor acordate și a veniturilor personale sau ale susținătorilor legali evaluate prin anchetă socială.

Art.85 – Cheltuielile eligibile pentru calculul costului lunar de întreținere, cuantumul de referință la nivel național al costului mediu lunar de întreținere, condițiile de stabilire a costului mediu lunar de întreținere, precum și metodologia de calcul a contribuției lunare de întreținere în sarcina persoanei vârstnice sau a susținătorilor legali ai acesteia se aprobă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

Secțiunea a 4-a

Creditarea serviciilor de îngrijire acordate persoanelor vârstnice

Art.86 – (1) Pentru asigurarea cheltuielilor de întreținere și a serviciilor de îngrijire acordate la domiciliu, într-un centru de zi sau într-un centru rezidențial, autoritățile administrației publice locale pe a căror rază teritorială domiciliază persoana vârstnică, la cererea acesteia, pot acoperi contravaloarea integrală sau parțială a cheltuielilor respective, prin creditarea persoanei vârstnice cu aceste sume.

(2) Pot beneficia de creditare, cu prioritate, persoanele vârstnice aflate în următoarele situații:

- a) nu au susținători legali, nu au venituri sau au venituri mici;
- b) au susținători legali lipsiți de capacitatea sau resursele necesare pentru a se achita de obligația de întreținere prevăzută de lege.

Art.87 – (1) Stabilirea sumelor creditate se aprobă prin hotărâre a consiliului local sau, după caz, a consiliului județean.

(2) Creditarea persoanei vârstnice, conform prevederilor de la **art.86**, se realizează pe baza unui contract încheiat între autoritatea administrației publice locale sau, după caz, județene și persoana vârstnică sau, după caz, reprezentantul legal al acesteia.

(3) Sumele creditate și datorate pentru întreținerea și îngrijirea persoanei vârstnice se finanțează din bugetul local sau, după caz, din bugetul județean.

Art.88 – (1) În vederea garantării recuperării sumelor prevăzute la **art.87**, autoritățile administrației publice locale dispun înscrierea unui drept de ipotecă sau, după caz, a unui drept de gaj asupra unui sau unor bunuri imobile, respectiv mobile, aflate în proprietatea persoanei vârstnice beneficiare.

(2) Recuperarea sumelor prevăzute la **alin.(1)** se realizează exclusiv după încetarea din viață a persoanei vârstnice beneficiare, după cum urmează:

- a) prin valorificarea bunului mobil sau imobil asupra căruia a fost instituită ipoteca sau gajul și reținerea sumelor cheltuite care se actualizează cu indicele de inflație;
- b) prin achitarea de către moștenitori a sumelor cheltuite, actualizate cu indicele de inflație.

Art.89 – În situația în care sumele creditate depășesc valoarea bunului sau bunurilor constituite drept garanție, acel bun sau bunuri intră în proprietatea autorității publice creditoare, iar diferența rămasă din creanța rămâne nerecuperată.

Art.90 – Metodologia de creditare și rambursare a sumelor reprezentând contravaloarea integrală sau parțială a cheltuielilor prevăzute la **art.86**, **alin.(1)** se aprobă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

Capitolul VIII

Finanțarea prestațiilor și serviciilor sociale acordate persoanelor vârstnice

Art.91 – Finanțarea prestațiilor și serviciilor sociale se realizează, în principal, din bugetul de stat, bugetele locale, contribuțiile beneficiarilor și din fondurile contributive de asigurări, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

Art.92 – (1) Din bugetul de stat se alocă fonduri pentru:

- a) finanțarea prestațiilor sociale reglementate prin legi speciale;
- b) finanțarea prestației de dependență, până la intrarea în vigoare a legii privind asigurarea pentru îngrijirea de lungă durată;
- c) echilibrarea bugetelor locale, cu destinație finanțarea de prestații și servicii sociale;
- d) subvenționarea serviciilor acordate de furnizorii privați de servicii sociale;
- e) finanțarea programelor de educație permanentă;
- f) cheltuieli de investiții și reparații capitale pentru centrele rezidențiale, în condițiile legii;
- g) finanțarea serviciilor sociale și a altor proiecte locale, prin programe de interes național;
- h) finanțarea proiectelor pilot de servicii sociale;
- i) co-finanțarea serviciilor sociale, în baza memorandumurilor, protocoalelor, convențiilor de parteneriat, încheiate conform legii;
- j) alte cheltuieli stabilite prin legile bugetare anuale.

(2) Din bugetele județene se alocă fonduri pentru:

- a) finanțarea cheltuielilor de înființare și funcționare a centrelor rezidențiale aflate în directă administrare, respectiv a cheltuielilor curente și de capital;
- b) co-finanțarea cu până la 50% a serviciilor cu caracter primar și a serviciilor de îngrijire la domiciliu furnizate la nivelul consiliilor locale, în condițiile în care acestea nu dispun de fonduri suficiente;
- c) finanțarea prestațiilor sociale, în bani sau în natură, acordate conform prevederilor prezentei legi și a altor legi speciale;
- d) finanțarea cheltuielilor de întreținere și îngrijire asumate prin încheierea de contracte de creditare a persoanelor vârstnice, în baza instituirii dreptului la ipotecă sau gaj asupra bunurilor mobile și imobile ale acesteia;
- e) finanțarea cheltuielilor de funcționare a comisiei de evaluare;
- f) finanțarea sau, după caz, co-finanțarea în parteneriat cu autoritățile administrației publice locale, a cheltuielilor necesare formării continue a personalului cu atribuții în domeniul serviciilor sociale și care activează la nivelul județului respectiv;
- g) finanțarea și co-finanțarea, în parteneriat cu autoritățile administrației publice locale, a acțiunilor de sensibilizare a comunității privind fenomenul de îmbătrânire și a nevoilor persoanelor vârstnice;
- h) co-finanțarea, în parteneriat cu furnizorii privați și alți furnizori publici, a serviciilor sociale dezvoltate pe teritoriul județului;
- i) finanțarea cheltuielilor de întreținere și îngrijire asumate prin încheierea de contracte de creditare a persoanelor vârstnice, în baza instituirii dreptului la ipotecă sau gaj asupra bunurilor mobile și imobile ale acesteia;

- j) alte cheltuieli prevăzute în proiectul de buget anual, elaborat în conformitate cu atribuțiile stabilite de lege.

(3) Din bugetele locale ale municipiilor, orașelor, comunelor se alocă fonduri pentru:

- a) finanțarea prestațiilor sociale, în bani sau în natură, acordate conform prevederilor prezentei legi și a altor legi specifice;
- b) finanțarea serviciilor sociale cu caracter primar;
- c) finanțarea sau co-finanțarea măsurilor și acțiunilor de protecție și suport prevăzute de prezenta lege;
- d) subvenționarea, în condițiile legii, a serviciilor acordate de furnizorii privați de servicii sociale;
- e) finanțarea cheltuielilor pentru organizarea și funcționarea unităților de îngrijire la domiciliu;
- f) finanțarea cheltuielilor pentru înmormântarea persoanelor vârstnice fără venituri sau cu venituri foarte mici, lipsite de susținători legali sau ai căror susținători nu-și pot îndeplini obligațiile familiale, din cauza stării de sănătate sau a situației economice precare;
- g) finanțarea cheltuielilor curente și de capital a centrelor de zi, centrelor de urgență, a cluburilor și altora asemenea, organizate și înființate prin hotărâre a consiliului local;
- h) finanțarea cheltuielilor curente și de capital a centrelor rezidențiale numai în cazul în care, prin hotărâre a consiliului local este asumată finanțarea acestora;
- i) finanțarea subvențiilor acordate persoanelor vârstnice cu venituri mici pentru facilitarea accesului la servicii de reprezentare juridică;
- j) finanțarea de programe de educație permanentă;
- k) finanțarea sau co-finanțarea în parteneriat cu autoritățile publice județene a programelor prevăzute la **alin.(2), literele g) și h)**;
- l) finanțarea serviciilor de amenajare și adaptare a spațiilor de locuit, a micilor reparații, de preparare și transport ale mesei calde și a altora asemenea servicii;
- m) alte cheltuieli prevăzute în proiectul de buget anual, elaborat în conformitate cu atribuțiile stabilite de lege.

(4) Din bugetele sectoarelor municipiului București se alocă fonduri pentru finanțarea cheltuielilor prevăzute la **alin.(3)** și a cheltuielilor prevăzute la **alin.(2), literele a) și e)**.

Art.93 – (1) Pentru finanțarea serviciilor sociale destinate persoanelor vârstnice se pot utiliza veniturile extrabugetare obținute din sponsorizările și donațiile în bani sau în natură, acordate de persoane fizice sau juridice, române și străine, furnizorilor de servicii.

(2) Serviciile sociale pentru persoanele vârstnice pot fi finanțate din fonduri internaționale stabilite prin memorandumurile sau protocoalele de finanțare încheiate de statul român cu donatorii.

Art.94 – (1) Consiliile locale și/sau, după caz, consiliile județene sunt obligate să asigure, în condițiile prevăzute de lege, cheltuielile de întreținere pentru persoanele vârstnice al căror domiciliu se află pe raza lor teritorială și care sunt îngrijite în centrele rezidențiale aflate în administrarea altor unități administrativ teritoriale.

(2) Cheltuielile de investiții pentru construirea, dotarea, întreținerea, modernizarea, precum și cheltuielile pentru funcționarea centrelor rezidențiale care servesc mai multe unități administrativ-teritoriale se finanțează potrivit convențiilor încheiate între acestea.

Art.95 – (1) Serviciile medicale, stomatologice și serviciile de recuperare acordate în centrele rezidențiale, în centrele de zi sau la domiciliu, sunt finanțate din fondul unic de asigurări sociale de sănătate.

(2) Serviciile definite la **alin.(1)** sunt finanțate sau co-finanțate din alte surse bugetare, în conformitate cu prevederile legislative în vigoare.

(3) Furnizorii publici sau privați care acordă servicii de îngrijire în sistem rezidențial asigură din fonduri proprii medicamente uzuale acordate fără prescripție medicală, materiale sanitare, echipamente sau dispozitive necesare unei îngrijiri de calitate care nu sunt finanțate conform reglementărilor din domeniul sănătății.

Capitolul IX

Protecția juridică a persoanei vârstnice la încheierea actelor juridice

Art.96 – (1) Persoana vârstnică are dreptul la servicii de protecție juridică reprezentate de servicii de consiliere, asistare și reprezentare.

(2) Autoritățile administrației publice locale asigură gratuit servicii de consiliere juridică și de asistare a persoanelor vârstnice care au domiciliul sau reședința pe raza lor teritorială.

(3) Pentru persoanele vârstnice fără venituri sau ale căror venituri se situează, pe membru de familie, sub nivelul pensiei lunare de asigurări sociale de stat și agricultori, autoritățile administrației publice locale pot subvenționa cheltuielile necesare pentru serviciile de reprezentare.

(4) Subvențiile prevăzute la **alin.(3)** se stabilesc prin hotărâre a consiliului local și se suportă din bugetele locale și/sau sponsorizări cu această destinație.

Art.97 – (1) Serviciile de consiliere juridică se asigură în vederea facilitării cunoașterii de către persoana vârstnică a conținutului actelor juridice, normelor juridice aplicabile precum și a modului de interpretare legală a acestora.

(2) Serviciile de asistare și reprezentare juridică asigură susținerea juridică a persoanei vârstnice din punct de vedere procedural pentru încheierea de acte juridice în numele său pe seama persoanei vârstnice, precum și susținerea acesteia în fața instituțiilor publice sau a altor entități juridice.

(3) Serviciile de consiliere juridică și de reprezentare se acordă de personal cu pregătire juridică, conform legii.

(4) Serviciile de asistare a persoanei vârstnice se asigură de asistenții sociali, sau personal cu pregătire juridică angajat de autoritățile administrației publice locale.

(5) Persoana vârstnică are dreptul de a-și alege liber persoana sau persoanele care îi acordă serviciile juridice.

Art.98 – (1) Persoanele vârstnice pot încheia acte juridice translativ de proprietate, cu titlu oneros sau gratuit, în scopul întreținerii, îngrijirii sau acordării altor tipuri de servicii sociale.

(2) La încheierea, de către persoanele vârstnice, a actelor juridice prevăzute la **alin.(1)** beneficiază de drept de preemțiune rudele până la gradul II, în ordinea gradului de rudenie.

(3) Pierde dreptul de preemțiune ruda care se află în următoarele situații:

- a) a săvârșit fapte de natură să aducă atingere integrității fizice, psihice, sănătății și demnității persoanei vârstnice;

- b) a săvârșit fapte de natură să diminueze în mod nejustificat patrimoniul persoanei vârstnice.

Art.99 – În vederea încheierii actelor juridice prevăzute la **art.98** se acordă la cererea persoanei vârstnice, servicii de consiliere juridică de către personalul angajat al autorității administrației publice locale pe a cărei rază teritorială domiciliază persoana vârstnică respectivă, în condițiile prevăzute la **art.97, alin.(3)**.

Art.100 – (1) Asistarea persoanelor vârstnice de către reprezentantul autorității administrației publice locale, în cazul încheierii actelor juridice prevăzute la **art.98**, este obligatorie.

(2) În vederea acordării serviciilor de asistare, reprezentantul autorității administrației publice locale are obligația de a analiza conținutul și forma actului juridic, de a verifica îndeplinirea condițiilor juridice ale actului juridic, de a verifica respectarea legislației aplicabile în materie și de a utiliza un limbaj accesibil persoanei vârstnice.

(3) Reprezentantul autorității administrației publice locale este prezent alături de persoana vârstnică și semnează actul juridic încheiat de către aceasta, în calitatea prevăzută de prezenta lege și angajează în acest sens răspunderea autorității locale.

(4) Autoritatea administrației publice locale pe a cărei rază teritorială domiciliază persoana vârstnică primește un exemplar al actului juridic încheiat în condițiile prevăzute la **alin.(3)**.

Art.101 – (1) Obligația de întreținere, îngrijire sau de acordare a altor tipuri de servicii sociale, precum și modalitățile practice de executare a lor se menționează expres în actul juridic încheiat, sub sancțiunea nulității.

(2) În cazul actelor juridice prevăzute la **art.98**, obligația de întreținere, îngrijire și acordare de alte servicii sociale reprezintă condiție suspensivă a translației proprietății.

(3) Nerespectarea condiției suspensive, prevăzută la **alin.(1)**, desființează de plin drept și fără nici o formalitate actele juridice încheiate sub această condiție.

Art.102 – Neexecutarea obligației de întreținere și de îngrijire de către noul proprietar al bunurilor obținute ca urmare a actului juridic de înstrăinare poate fi sesizată autorității administrației publice locale în a cărei rază teritorială domiciliază persoana vârstnică de către orice persoană fizică sau juridică interesată. Autoritatea administrației publice locale se poate sesiza și din oficiu.

Art.103 – (1) Autoritățile administrației publice locale monitorizează și evaluează periodic situația persoanei vârstnice, precum și respectarea clauzelor de întreținere și îngrijire stipulate în actul juridic translativ de proprietate.

(2) Autoritatea administrației publice locale în a cărei rază teritorială domiciliază persoana vârstnică, sesizată conform prevederilor de la **art.102**, efectuează ancheta socială a cazului, în termen de 10 zile de la sesizare și, în situația în care constată că cele sesizate sunt reale, ia măsurile legale ce se impun.

Art.104 – Înscrierea de sarcini reale asupra bunului pe care o persoană l-a dobândit cu clauză de întreținere sau îngrijire de la o persoană vârstnică, se realizează cu acordul scris al autorității administrației publice locale a cărei răspundere juridică a fost angajată la înstrăinarea bunului de la persoana vârstnică, sub sancțiunea nulității.

Art.105 – Metodologia și condițiile privind încheierea actelor juridice translative de proprietate se aprobă prin hotărâre a Guvernului.

Capitolul X

Dispoziții finale și tranzitorii

Art.106 – Persoanele cu handicap care au ajuns la vârsta standard de pensionare beneficiază, în continuare, de drepturile stabilite de legislația în vigoare privind protecția persoanelor cu handicap care se completează, după caz, cu drepturile prevăzute de prezenta lege.

Art.107 – Autoritățile administrației publice locale pot decide, prin hotărâre de consiliu, schimbarea destinației unor centre, instituții, unități medico-sociale definite prin legislația specială, în centre rezidențiale pentru persoane vârstnice și asigură lucrările de investiții necesare pentru respectarea standardelor de calitate specifice.

Art.108 – Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice monitorizează și evaluează aplicarea prevederilor prezentei legi.

Art.109 – Elaborarea proiectelor de acte normative care fac referire la oricare dintre drepturile persoanelor vârstnice prevăzute de prezenta lege se realizează obligatoriu cu avizul Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

Art.110 – (1) Constituie contravenții următoarele fapte:

- a) nerespectarea prevederilor **art.57, alin.(1)** privind atribuțiile comisiei de evaluare se sancționează cu amendă de la 500 la 10.000 lei;
- b) nerespectarea prevederilor **art.66, alin.(2)** de către îngrijitorii informali sau formali datorate neglijenței se sancționează contravențional cu muncă în folosul comunității;
- c) nerespectarea prevederilor **art.73** privind criteriile de prioritate în vederea accesului persoanelor vârstnice dependente în centre rezidențiale publice, se sancționează cu amendă de la 500 la 3.000 lei
- d) nerespectarea prevederilor **art.100, alin.(1)** cu privire la obligativitatea asistării persoanei vârstnice la încheierea actului juridic translativ de proprietate, se sancționează cu amendă de la 1.000 la 10.000 lei;
- e) nerespectarea prevederilor **art.103, alin.(1)** cu privire la monitorizarea respectării clauzelor de întreținere, precum și ale **alin.(2)** cu privire la respectarea termenului stabilit de lege pentru efectuarea anchetei sociale, se sancționează cu amendă de la 500 la 10.000 lei;

(2) Faptele prevăzute la **alin.(1)** săvârșite cu intenția de a obține foloase necuvenite constituie infracțiune și se sancționează conform prevederilor Codului Penal.

(3) Cuantumul amenzilor contravenționale prevăzute la **alin.(1)** se modifică prin hotărâre a Guvernului.

(4) Sancțiunile prevăzute la **alin.(1)** se aplică persoanelor fizice sau juridice vinovate.

(5) Prevederile prezentului articol se completează cu dispozițiile Ordonanței Guvernului nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor cu modificările și completările ulterioare.

(6) Constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor se face de persoanele împuternicite, conform legii.

Art.111 – La data intrării în vigoare a prezentei legi, se abrogă:

- a) Legea 17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, republicată, cu completările și modificările ulterioare, cu excepția art.9, alin.(2) care se abrogă la 6 luni după intrarea în vigoare a prezentei legi;
- b) Orice alte dispoziții contrare.

Art.112 – (1) Prezenta lege intră în vigoare la 30 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, cu excepția prevederilor **Secțiunii a 2-a din Capitolul VII**.

(2) Prevederile **Secțiunii a 2-a** – Prestația de dependență intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2014.

PREȘEDINTELE

CAMEREI DEPUTAȚILOR
ZGONEA Valeriu Ștefan

PREȘEDINTELE

SENATULUI
ANTONESCU George Crin Laurențiu